

تحلیل تأثیر هدفمند کردن یارانه‌ها بر درآمد و هزینه کلان‌شهرها (تشخیص فرآیندها و تأثیرات بعد از اجرای هدفمند کردن یارانه‌ها؛ مطالعه موردی کلان‌شهر اصفهان)

نعمت‌الله اکبری* - دانشیار اقتصاد شهری و منطقه‌ای دانشکده علوم اداری و اقتصاد دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.
هما مؤذن جمشیدی دانشجوی دکترای اقتصاد شهری و منطقه‌ای دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.

چکیده

اگر شهرداری را به مثابه یک بنگاه اقتصادی در نظر بگیریم که در حال فعالیت تولیدی، مصرفی و سرمایه‌گذاری می‌باشد، بطور مستقیم یا غیرمستقیم، و منفی یا مثبت تحت تأثیر افزایش قیمت نهاده‌های انرژی قرار می‌گیرد چرا که شهرداری‌ها به طور متوسط حدود ۳۰ درصد از مصارف بودجه‌ای خود را به حمل‌ونقل و ساخت‌وساز شهری اختصاص می‌دهند و انتظار بر این است که این بخش از هزینه‌ها، مستقیماً و به طور منفی بودجه شهرداری را تحت تأثیر قرار دهند. در مقابل بیش از ۵۰ درصد از کل منابع بودجه‌ای شهرداری از محل درآمد عوارض ساختمانی تأمین می‌شود. در این ردیف درآمدی، بیش از ۸۰ درصد از درآمد مربوط به عوارض فروش تراکم است و انتظار می‌رود با حذف یارانه‌های حامل‌های انرژی و تغییر در قیمت مصالح ساختمانی، بازار مسکن تحت تأثیر قرار گرفته و این بخش از درآمد شهرداری نیز تحت تأثیر قرار گیرد. در این مقاله اثرات هدفمند کردن یارانه‌ها بر درآمد و هزینه شهرداری اصفهان به دو صورت قبل از هدفمند کردن بر اساس پیش‌بینی و برآوردها و پس از اجرای هدفمند کردن بر اساس داده‌های واقعی اندازه‌گیری شده است. همچنین در این مقاله سعی شده است دیدگاه مدیران و کارشناسان ارشد شهرداری اصفهان با توجه به نمونه غیر تصادفی در خصوص اثرات هدفمند کردن یارانه‌ها سنجش شود. نتایج روش‌ها نشان می‌دهد هدفمند کردن یارانه‌ها هم بصورت مستقیم و هم بصورت غیرمستقیم بر درآمد و هزینه شهرداری اصفهان اثر داشته است، اگر چه در برخی از قسمت‌ها نتایج واقعی دارای تفاوت معنی‌داری با پیش‌بینی‌ها و برآوردهای انجام شده قبل از اجرای قانون دارد؛ اما بصورت کلی نتایج واقعی با برآوردهای اثرات همگرا و هم‌نوا هستند. نتایج نشان می‌دهد که هزینه‌های شهرداری بصورت مستقیم و غیرمستقیم بلافاصله تحت تأثیر قرار گرفته است ولی درآمدهای شهرداری بصورت با وقفه متأثر گردیده‌اند؛ دیدگاه مدیران و کارشناسان در خصوص تأثیر هدفمند سازی یارانه‌ها هم‌راستا با نتایج بدست آمده از اثرات واقعی می‌باشد. همچنین در این مقاله راهکارهای سیاستی برای شهرداری‌های کلان‌شهرها در خصوص هدفمندسازی یارانه‌ها و اثرات آن ارائه شده است.

واژگان کلیدی: هدفمند کردن یارانه، درآمد و هزینه، اصفهان.

Analyze the impact of subsidies on the revenue and expenditure of large cities; identify the processes and effects of subsidies; case study: Isfahan metropolitan

Abstract:

If the municipality as an enterprise in which we operate in production, consumption and investment is directly or indirectly, positively or negatively affected by price increases and energy inputs are the municipal average, about 30 percent of their expenditure budget is allocated to urban transportation and construction. In contrast, more than 50 percent of total budgetary resources of the municipality's income side of the building are supplied. Vision of municipal managers and senior professionals with regard to non-random sample is measured on the effects of subsidies goal. Managers and experts on the impact of targeted subsidies in line with the results of the effect are real. In this paper, the policy guidelines for municipalities in the metropolitan cities subsidies and their effects are presented.

Keywords: Targeted subsidies, income and expenses, Isfahan.

- مقایسه نتایج واقعی تأثیر قانون هدفمندکردن یارانه‌ها با برآوردها و پیش‌بینی‌های انجام شده در کلان شهر اصفهان؛ و

- بررسی میزان تأثیر هدفمندکردن یارانه‌ها بر درآمد و هزینه شهرداری اصفهان پس از اجرا قانون از دیدگاه مدیران و کارشناسان کلان شهر اصفهان.

ب- مبانی نظری و روش تحقیق

الف- قبل از اجرای قانون

با توجه به اینکه شهرداری‌ها را می‌توان بعنوان یک بنگاه اقتصادی علی‌رغم اینکه در نحوه خدمات‌رسانی به عنوان یک نهاد عمومی مطرح هستند، از آنجا که بخش قابل توجهی از منابع و بودجه شهرداری‌ها از محل درآمدهای شهرداری تأمین می‌گردد در نظر گرفت، بنابراین شهرداری‌ها دارای مجموعه نهاده‌های X و ستاده‌های Y است که در ارتباط با بردار قیمت نهاده‌ها و ستاده‌ها، برای آنها هزینه و یا کسب درآمد می‌کند. در اینجا منظور از نهاده آن اقلامی است که شهرداری برای آن هزینه می‌کند و یا در بودجه در بخش مصارف آورده می‌شوند و منظور از ستاده آن منابعی است که شهرداری از آنها کسب درآمد می‌کند. در نتیجه آنچه که می‌تواند بر بودجه شهرداری تأثیرگذار باشد تغییرات قیمت نهاده‌ها و تغییرات مقدار ستاده‌ها است، که برای برخی اقلام تابع عرضه و تقاضای بازار است و برای برخی بطور اداری تعیین می‌شود. در واقع شهرداری را می‌توان بنگاه یا موسسه‌ای تصور کرد که ترکیب و سبد معینی از کالاها و خدمات را خریداری می‌کند.

در مجموع تمامی مسیرهای که در طرف هزینه و در طرف درآمد و یا به عبارت دیگر در منابع و مصارف شهرداری کلان شهرها می‌توانند تحت تأثیر مثبت و یا منفی طرح هدفمندکردن یارانه‌ها قرار گیرند، شناسایی شده و سپس تحلیل اثر می‌گردند؛ با توجه به تحلیل اثر هزینه‌های شهرداری‌ها به دو صورت مستقیم و غیر مستقیم تحت تأثیر هدفمندکردن یارانه‌ها قرار می‌گیرد. بصورت مستقیم از طریق افزایش حامل‌های انرژی که با توجه به میزان شدت انرژی در شهرداری؛ قرار خواهد گرفت و به صورت غیر مستقیم از طریق افزایش هزینه‌های عمرانی

در این طرح، دولت مکلف است با رعایت این قانون قیمت حامل‌های انرژی را اصلاح کند؛ که در این راستا دولت طی اطلاعیه‌های مختلف در پایان آذر ماه ۱۳۸۹ اقدام به اجرا طرح نموده و عملاً طرح هدفمندسازی یارانه‌ها آغاز گردید. با توجه به آثار و پیامدهای طرح هدفمندکردن یارانه‌ها بر بخش‌های مختلف اقتصادی و اجتماعی، در ابتدا شاید کمتر کسی باور می‌کرد که طرح هدفمندکردن یارانه‌ها بخشی بنام شهرداری‌ها را تا حد زیادی تحت تأثیر خود قرار دهد، اما با روشن شدن ابعاد مختلف آثار این طرح و با ردیابی چگونگی تأثیرگذاری یارانه‌ها بر درآمدها و هزینه‌های شهرداری‌ها، بخصوص کلان شهرها تصویر روشنی از آن در ذهن مدیران و کارشناسان شکل گرفت؛ در همین راستا طرح «بررسی آثار هدفمندکردن یارانه‌ها بر درآمد و هزینه شهرداری اصفهان» از طرف معاونت اداری و مالی شهرداری سفارش داده شد که با طرح مبانی نظری مناسب آثار هدفمندکردن یارانه‌ها قبل از اجرای آن مورد بررسی قرار گرفت با توجه به برگزاری همایش اقتصاد شهری و ضرورت و علاقمندی مدیران شهرداری برای آگاهی از نتایج واقعی آثار هدفمندکردن یارانه‌ها در پی آن برآمدیم که در این مقاله نتایج طرح مذکور را با داده‌های سال ۸۹ کامل کرده و با بررسی نتایج واقعی اطلاعات مربوط به پنج ماه سال ۹۰ به تجزیه و تحلیل اثرات واقعی هدفمندکردن یارانه‌ها بپردازیم. در این مقاله ضمن بررسی مبانی نظری چگونگی تأثیر هدفمندکردن یارانه‌ها بر درآمد و هزینه‌های شهرداری اصفهان اثرات واقعی هدفمندکردن را پس از اجرا مورد مطالعه قرار می‌دهیم و نتایج را با برآوردها و پیش‌بینی‌های صورت گرفته، با توجه به تکمیل داده‌ها در طرح مذکور مورد مقایسه قرار می‌دهیم. بطور خلاصه اهداف این مقاله عبارتند از:

- شناسایی مسیرهای تأثیر قانون هدفمندکردن یارانه‌ها بر درآمد و هزینه کلان شهر اصفهان بصورت مستقیم و غیر مستقیم؛

- اندازه‌گیری تأثیر واقعی هدفمندکردن یارانه‌ها بر درآمد و هزینه‌های شهرداری پس از اجرای قانون (در پنج ماه اول سال ۹۰)؛

که شهرداری‌ها هر ساله مبالغ قابل توجهی را در این زمینه هزینه می‌کنند. اما از طرف درآمدها نیز شهرداری‌ها به دو صورت مستقیم و غیرمستقیم تأثیر می‌پذیرند. البته هم بصورت مثبت و هم بصورت منفی، درآمدهای حاصل از مالیات بر ارزش افزوده تحت تأثیر مثبت یارانه‌ها و بصورت مستقیم و درآمدهای ساختمانی تحت تأثیر منفی یارانه‌ها و بصورت غیرمستقیم؛ بطوری که افزایش قیمت حامل‌های انرژی بشدت مصالح ساختمانی را هم فلزی و هم غیر فلزی متأثر خواهد کرد و در نتیجه تولید ساختمان پرهزینه خواهد شد و در ادامه سرمایه‌گذاران تمایل زیادی در کوتاه مدت برای سرمایه‌گذاری در بخش ساختمان نخواهند داشت و کاهش سرمایه‌گذاری در بخش ساختمان منجر به کاهش درآمدهای شهرداری‌ها از محل ساخت و ساز خواهد شد؛ لازم به ذکر است این تحلیل اثر تا حد زیادی برای کلان‌شهرها مصداق داشته و شهرهای متوسط و کوچک را شامل نمی‌شود و نتایج حاصل را نمی‌توان به آنها تعمیم داد.

ب- پس از اجرای قانون

قانون هدفمند کردن یارانه‌ها با دستور رئیس جمهور از یکشنبه ۲۸ آذر ۱۳۸۹ با «طرح اصلاح قیمت‌ها» آغاز شد. با این اعلام رسمی رئیس جمهور طرح هدفمند کردن یارانه‌ها رسماً آغاز گردید. در اولین اطلاعیه ستاد هدفمند کردن یارانه‌ها، قیمت حامل‌های انرژی اصلاح گردید؛ حامل‌های انرژی ذکر شده در این اطلاعیه، بنزین موتور؛ نفت گاز (گازوئیل)؛ نفت کوره؛ گاز مایع؛ گاز خودرو؛ نفت سفید؛ گاز طبیعی و برق بودند. بنزین معمول سهمیه‌ای، به قیمت هر لیتر ۴۰۰ تومان و بنزین معمولی غیر سهمیه‌ای به قیمت هر لیتر ۷۰۰ تومان و گاز خودرو (CNG) هر متر مکعب به قیمت ۳۰۰ تومان شدند و در همین رابطه مبلغ ۸۱ هزار تومان برای هر ایرانی مشمول دریافت یارانه‌های نقدی که در این طرح ثبت نام کرده بودند، برای یارانه دو ماه واریز شد و با آغاز اجرای این طرح، اجازه برداشت از آن داده شد.

در این مقاله با توجه به تشخیص فرایندها که در مبنای نظری به آن پرداخته شده است و مسیرهای تأثیرگذاری

طرح هدفمند کردن یارانه‌ها بر درآمدها و هزینه‌های کلان شهرها به ارزیابی واقعی تأثیر قانون هدفمند کردن یارانه‌ها خواهیم پرداخت، اگر چه زمان زیادی از اجرای قانون هدفمند کردن یارانه نگذشته است ولی می‌توان با توجه به پیش‌بینی‌های که در بخش قبلی مقاله (قبل از اجرای قانون) ارائه می‌شود، میزان تأثیر این قانون را بر درآمدها و هزینه‌های شهرداری کلان شهرها مورد ارزیابی قرار داد و در مقام مقایسه با آنچه پیش‌بینی شده بود، نتایج را مورد تجزیه و تحلیل قرار داد.

بدین منظور نتایج بدست آمده از طرح انجام شده برای شهرداری اصفهان را با استفاده از داده‌های سال ۸۹ کامل کرده و پیش‌بینی‌ها مجدداً بررسی شده است و سپس نتایج واقعی تأثیر هدفمند کردن یارانه‌ها بر درآمد و هزینه شهرداری اصفهان در پنج ماهه اول سال ۹۰ با همین دوره در سال ۸۹ مورد مقایسه قرار گرفته است. به منظور درک بهتر از تأثیرات هدفمند کردن یارانه‌ها پس از اجرا به بررسی دیدگاه مدیران و کارشناسان شهرداری اصفهان نیز پرداخته شده است که با استفاده از پرسشنامه طراحی شده به نگرش سنجی مدیران و کارشناسان اقدام شده است.

پیشینه تحقیق

«اکبری و همکاران» در سال ۸۹ در مقاله ای با عنوان «تحلیل و چگونگی تأثیر هدفمند سازی یارانه‌ها بر درآمد کلان شهرها (مطالعه موردی شهر اصفهان)» به بررسی تأثیر هدفمند کردن یارانه‌ها قبل از اجرای قانون پرداخته‌اند در این مطالعه اطلاعات درآمدی شهرداری تا سال ۸۹ مورد استفاده قرار گرفته است و با استفاده از مدل‌های اقتصاد سنجی اقدام به پیش‌بینی وضعیت آینده درآمدهای شهرداری پرداخته شده است. این مقاله در همایش مالیات شهرداری‌ها؛ مشکلات و راهکارها ارائه شده است.

«اکبری و همکاران» در سال ۹۰ مقاله‌ای را با عنوان «تحلیل و چگونگی تأثیر قانون هدفمند کردن یارانه‌ها بر هزینه کلان شهر» در سومین کنفرانس مدیریت و برنامه‌ریزی شهری در مشهد ارائه کرده‌اند، در این مقاله هزینه‌های کلان شهرها از دو رهیافت مستقیم و

غیرمستقیم مورد بررسی قرار گرفته است، هزینه‌های مستقیم مستقیماً از حامل‌های انرژی تأثیر گرفته و هزینه‌های غیرمستقیم با توجه به تورم بوجود آمده در سطح اقتصاد و عوامل تولید در طرح‌های عمرانی تحت تأثیر قرار خواهند گرفت.

اکبری در سال ۸۹ در طرح تحقیقاتی به سفارش معاونت تحقیقات، برنامه‌ریزی و فناوری شهرداری اصفهان و از طریق دانشگاه اصفهان به تحلیل و بررسی آثار قانون هدفمندکردن یارانه‌ها بر درآمد و هزینه شهرداری اصفهان پرداخته است؛ این مطالعه در هفت فصل تنظیم شده و مربوط به قبل از اجرای هدفمندکردن یارانه‌هاست، در این مطالعه میزان تغییر در درآمدها و هزینه‌های شهرداری اصفهان مورد بررسی قرار گرفته و با توجه به پیش‌بینی‌های انجام شده بودجه مورد نیاز برای سال ۱۳۹۰ شهرداری اصفهان برآورد شده است (معاونت پژوهش و برنامه‌ریزی شهرداری اصفهان، ۱۳۸۹).

«علیرضا یآوری و همکاران» در همایش مالیة شهرداری‌ها به بررسی آثار هدفمندسازی یارانه‌ها بر نظام مالیة شهرداری‌ها: مطالعه موردی شهرداری تهران پرداخته است. یآوری در این مقاله از دو رهیافت درآمدها و هزینه‌ها مالیة شهرداری تهران را در مسیر هدفمندسازی یارانه‌ها مورد بررسی قرار داده است.

پیش‌بینی تأثیر هدفمند کردن یارانه‌ها بر درآمدهای شهرداری

۱- شناسایی کدهای درآمدی متأثر از قانون هدفمندکردن یارانه‌ها

«منابع درآمدی شهرداری‌ها» به دو گروه «درآمدهای عمومی» و «درآمدهای موسسات و سازمان‌های وابسته» تقسیم می‌شود.

کد ۱۰۰۰- درآمدهای ناشی از عوارض عمومی (درآمدهای مستمر)؛

کد ۲۰۰۰- درآمدهای ناشی از عوارض اختصاصی؛
کد ۳۰۰۰- بهای خدمات و درآمدهای موسسات انتفاعی شهرداری؛

کد ۴۰۰۰- درآمدهای حاصل از وجوه و اموال شهرداری؛
کد ۵۰۰۰- کمک‌های اعطایی دولت و سازمان‌های دولتی؛

کد ۶۰۰۰- اعانات، هدایا و دارایی‌ها؛ و
کد ۷۰۰۰- سایر منابع تأمین اعتبار.

در ادامه به سرفصل‌های منابع درآمدی شهرداری اصفهان پرداخته شده است و زیرمجموعه هر یک توضیح داده شده است. سپس به بررسی تأثیرپذیری هر یک، از قانون هدفمندسازی یارانه‌ها پرداخته خواهد شد.

۲- سرفصل‌های منابع درآمدی شهرداری اصفهان

الف. سهمیه شهرداری از پرداخت‌های وزارت کشور؛ ب. عوارض توأم با مالیات و وصولی در محل، عوارض بر ساختمان‌ها و اراضی؛ ت. عوارض بر ارتباطات و حمل و نقل؛ ث. عوارض بر پروانه‌های کسب، فروش و تفریحات؛ ج. درآمدهای حاصل از فروش شهرداری و وصولی در مقابل خدمات؛ چ. درآمد تأسیسات شهرداری و جرایم تخلفات؛ ح. درآمد حاصل از وجوه اموال شهرداری؛ خ. کمک‌های بلاعوض، هدایا، وام و استفاده از موجودی‌های دوره قبل.

۳- آثار هدفمندسازی یارانه‌ها بر درآمدهای شهرداری اصفهان

اجرای هدفمندسازی یارانه‌ها بر درآمدهای شهرداری هم‌دارای تأثیرات افزایشی می‌باشد و هم‌تأثیرات کاهشی بر درآمدهای شهرداری دارد. در میان کدهای درآمدی عمده‌ترین کدی که تحت تأثیر منفی اجرای هدفمندسازی یارانه‌ها قرار می‌گیرد، درآمدهای عوارض ساخت و ساز می‌باشد. این منابع به طور غیرمستقیم تحت تأثیر اجرای هدفمندسازی قرار می‌گیرند. بخش دیگری از کدهای درآمدی شهرداری که به طور مستقیم تحت تأثیر اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌ها قرار می‌گیرد و موجب افزایش درآمدهای شهرداری‌ها می‌شود، کد درآمدی ۱۹۹۹، مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد. با توجه به قانون مالیات بر ارزش افزوده مربوط به شهرداری‌ها، یک‌ونیم درصد از مالیات بر ارزش افزوده و بخشی از فروش حامل‌های انرژی در سال ۸۹ مربوط به شهرداری‌ها است. این نرخ در سال ۹۰ به ۱/۸ افزایش یافته است؛ با افزایش قیمت حامل‌های انرژی میزان مالیات بر ارزش افزوده نیز افزایش خواهد یافت که

موجب افزایش سهم شهرداری‌ها از این درآمدهای مالیاتی می‌شود. در ادامه تأثیرات اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌ها بر درآمد مالیات بر ارزش افزوده و درآمد شهرداری‌ها برآورد می‌گردد.

۱-۳- تأثیرات کاهش اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌ها بر درآمدهای شهرداری اصفهان
الف. تحلیل نحوه تأثیرگذاری افزایش قیمت حامل‌های انرژی بر درآمد شهرداری‌ها

نحوه تأثیرپذیری هم بدین صورت است که افزایش قیمت حامل‌های انرژی موجب افزایش هزینه ساخت واحدهای مسکونی شده و این امر هزینه ساخت‌وساز را افزایش خواهد داد، افزایش هزینه‌ها با انتقال تابع عرضه مسکن به سمت بالا باعث می‌شود تقاضای پروانه ساخت کاهش یابد و این امر موجب کاهش معنادار درآمدهای شهرداری خواهد شد. همان‌طور که در بخش قبل در مورد روش تحقیق توضیح داده شد، در این مطالعه برای محاسبه آثار غیرمستقیم از برآوردها و محاسبات سایر مطالعات استفاده شده است و زنجیره‌های مختلف تأثیرگذاری با استفاده از این مطالعات روشن می‌گردد.

الف-۱- برآورد کاهش درآمد ساختمانی شهرداری اصفهان
با توجه به طرح تحقیقاتی انجام شده توسط دانشگاه اصفهان برای شهرداری اصفهان میزان کاهش درآمد شهرداری برای سال ۹۰ حدود ۱۵ درصد نسبت به سال ۸۹ است که معادل ۵۱ میلیارد تومان می‌باشد در این مطالعه به منظور بررسی میزان کاهش درآمد شهرداری از مدل AR استفاده شده است (معاونت پژوهش و برنامه ریزی

شهرداری اصفهان، ۱۳۸۹، ص ۳۰۰-۳۲۰).

۲-۳- تأثیرات افزایشی اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌ها بر درآمد شهرداری‌ها

الف- منابع درآمدی ناشی از قانون مالیات بر ارزش افزوده و میزان عملکرد آن برای شهرداری اصفهان
با توجه به اطلاعیه‌های شماره ۲، ۳، ۴ و ۵ دولت، قیمت‌های حامل‌های انرژی را به شرح جدول شماره ۱ اعلام کرده است.

در حال حاضر قیمت بنزین سهمیه‌ای لیتری ۴۰۰ تومان تعیین شده و با توجه به اظهارات رییس ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت کشور مبنی بر مصرف روزانه ۴۵ میلیون لیتر بنزین سهمیه‌ای و مصرف حدود ۱۵ میلیون لیتر بنزین غیرسهمیه‌ای، با فرض کاهش مصرف به اندازه مقدار سهمیه‌ای مقدار مصرف سالیانه بنزین ۱۶۴۲۵ میلیون لیتر با قیمت ۴۰۰۰ ریال می‌باشد. برای نفت‌گاز هم فرض می‌شود مقدار مصرف در بخش حمل و نقل به مقدار سهمیه تعیین شده کاهش می‌یابد، به همین خاطر افزایش درآمد را با قیمت ۱۵۰۰ ریال محاسبه می‌کنیم. متوسط درصد مصرف بخش کشاورزی و صنعت از ترازنامه انرژی برای دوره زمانی ۸۰ تا ۸۷، ۳۲ درصد استخراج شده است و برای بخش حمل و نقل ۵۴ درصد. بر اساس آمارهای شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران مقدار مصرف گازوئیل در بخش حمل و نقل پس از سهمیه‌بندی به ۳۶ میلیون لیتر در روز رسیده و مقدار مصرف سالیانه نیز به ۱۳۱۴۰ میلیون لیتر می‌رسد. مقدار متوسط مصرف کشاورزی و صنعتی نفت

جدول ۱. قیمت‌های حامل‌های انرژی اعلام شده توسط دولت؛

ماخذ: اطلاعیه‌های شماره ۲، ۳، ۴ و ۵ دولت که در پایگاه اطلاع رسانی دولت موجود است.

حامل‌های انرژی	قیمت سهمیه‌ای (ریال)	قیمت آزاد (ریال)
بنزین (لیتر)	۴۰۰۰	۷۰۰۰
نفت گاز بخش کشاورزی و صنعتی (لیتر)	۱۵۰۰	---
گازوئیل بخش حمل و نقل (لیتر)	۱۵۰۰	۳۵۰۰
نفت کوره (لیتر)	---	۲۰۰۰
نفت سفید (لیتر)	---	۱۰۰۰
گاز مایع (لیتر)	---	۱۰۰۰
گاز طبیعی (متر مکعب)	---	۳۰۰۰

گاز در دوره زمانی ۸۰ تا ۸۷ نیز ۹۵۱۳ میلیون لیتر می باشد. ۱. مطابق با قیمت های اعلام شده، سهم شهرداری ها از افزایش درآمد بنزین، نفت گاز و نفت سفید ۲۰ درصد، از نفت کوره ۵ درصد و از سایر انرژی ها (گاز مایع، گاز طبیعی و برق) ۱/۵ درصد می باشد. سهم کلان شهرها از این سهم شهرداری ها ۱۰ درصد و سهم شهرداری اصفهان از سهم کلان شهرها ۹ درصد می باشد. در این صورت کل افزایش درآمد شهرداری اصفهان (ناشی از افزایش قیمت حامل های انرژی و سایر اقلام) ۳۲ میلیارد و ۶۱۸ میلیون تومان می باشد. و اگر درآمد سایر آیتم های درآمدی حاصل از کد ۱۹۹۹ را که معادل ۹/۲۸ میلیارد تومان هست به آن اضافه نمائیم کل افزایش درآمد شهرداری اصفهان از منبع مالیات بر ارزش افزوده ۴۱/۸۹۸ میلیارد تومان خواهد بود (معاونت پژوهش و برنامه ریزی شهرداری اصفهان، ۱۳۸۹).

۳-۳- خالص تغییر در درآمد شهرداری ناشی از هدفمند سازی یارانه ها

در صورت پرداخت مالیات بر ارزش افزوده حامل های انرژی از طرف دولت خالص کاهش درآمد شهرداری اصفهان ۹/۱۰۲ میلیارد تومان و در صورت عدم پرداخت ۴۱/۷۲۰ میلیارد تومان برای سال ۹۰ با توجه به مطالعه انجام شده توسط دانشگاه اصفهان برای شهرداری اصفهان برآورد شده است (معاونت پژوهش و برنامه ریزی شهرداری اصفهان، ۱۳۸۹، ص ۳۲۰).

در صورت پرداخت مالیات بر ارزش افزوده حامل های انرژی از طرف دولت خالص کاهش درآمد شهرداری اصفهان ۹/۱۰۲ میلیارد تومان و در صورت عدم پرداخت ۴۱/۷۲۰ میلیارد تومان برای سال ۹۰ با توجه به مطالعه انجام شده توسط دانشگاه اصفهان برای شهرداری اصفهان برآورد شده است (معاونت پژوهش و برنامه ریزی شهرداری اصفهان، ۱۳۸۹، ص ۳۲۰).

– پیش بینی تأثیر هدفمند کردن یارانه ها بر هزینه های شهرداری

به منظور برآورد میزان تغییرات بر اساس هزینه های مستقیم و غیرمستقیم لازم است این مفاهیم تعریف شوند. منظور از هزینه های مستقیم، هزینه هایی هستند که مستقیماً تحت تأثیر قانون هدفمند کردن بوده و به صورت موضوعی در بودجه شهرداری (جاری و عمرانی)

پیش بینی تأثیر هدفمند کردن یارانه ها بر هزینه های شهرداری

به منظور برآورد میزان تغییرات بر اساس هزینه های مستقیم و غیرمستقیم لازم است این مفاهیم تعریف شوند. منظور از هزینه های مستقیم، هزینه هایی هستند که مستقیماً تحت تأثیر قانون هدفمند کردن بوده و به صورت موضوعی در بودجه شهرداری (جاری و عمرانی)

۱ محاسبه قیمت و مصرف گازوئیل بر حسب جدول زیر محاسبه شده است:

مصرف - قیمت	مصرف - قیمت	مصرف - قیمت	مصرف - قیمت
قبل از سهمیه بندی	بعد از سهمیه بندی	قبل از سهمیه بندی	بعد از سهمیه بندی
۳۲۸۵۰	۲۲۶۵۳	۱۶۵	۱۵۰۰

مصرف صنعتی و کشاورزی بر حسب متوسط دوره ۸۰ تا ۸۷ محاسبه شده و مصرف در بخش حمل و نقل مطابق با آمار شرکت ملی نفت پس از سهمیه بندی که فرض بر این است به اندازه سهمیه می باشد.

بررسی تأثیر پذیری درآمدهای شهرداری اصفهان پس از

اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌ها

به منظور تحلیل تأثیر پذیری واقعی درآمدهای شهرداری اصفهان از اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌ها، درآمدهای شهرداری قبل و بعد از اجرای قانون به صورت ماهیانه، فصلی و مجموع درآمدها مورد مقایسه قرار گرفته است؛ همچنین به دلیل اهمیت درآمدهای ساختمانی به ویژه درآمد حاصل از عوارض بر ارزش افزوده تراکم و درآمد حاصل از قانون مالیات بر ارزش افزوده، و نیز به دلیل تأثیر پذیری بیشتر این اقلام از اجرای قانون هدفمندسازی، به صورت جداگانه مورد مقایسه قرار گرفته‌اند. انتظار بر این است که درآمدهای شهرداری از هدفمندسازی یارانه‌ها با وقفه خود را نشان داده و اثر هدفمندسازی یارانه‌ها آشکار گردد. لازم به ذکر است که در بخش‌های قبلی پیش بینی شده بود که بیشترین تأثیر منفی را از هدفمندسازی یارانه‌ها در بخش درآمدهای شهرداری، درآمدهای ساختمانی برخوردار باشد و در مجموع نیز درآمدهای شهرداری بصورت خالص به میزان ۹ میلیارد ۱۰۲ میلیون تومان در طول سال ۱۳۹۰ کاهش یابد؛ در جداول شماره ۲ و ۳ مجموع درآمدهای شهرداری اصفهان قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه‌ها آورده شده است. و در نمودار شماره ۱ روند درآمدهای شهرداری بعد از هدفمند کردن طی پنج ماه نشاد داده شده است به وضوح مشخص است که روند درآمدهای شهرداری علیرغم اینکه برخی کدهای درآمدی مانند ارزش افزوده افزایش یافته‌اند رو به کاهش است و انتظار می‌رود در ماه‌های آینده نسبت به سال ۸۹ کمتر شود.

اثرات غیرمستقیم می‌گردد. با توجه به نرخ تورم ایجاد شده در این هزینه‌ها (۶۸ درصد)، تغییرات اثرات غیرمستقیم ناشی از قانون هدفمند کردن یارانه‌ها منجر به ۸۷ میلیارد تومان افزایش هزینه‌های غیرمستقیم می‌گردد. (معاونت پژوهش و برنامه ریزی شهرداری اصفهان، ۱۳۸۹، ص ۴۴۱-۴۵۱).

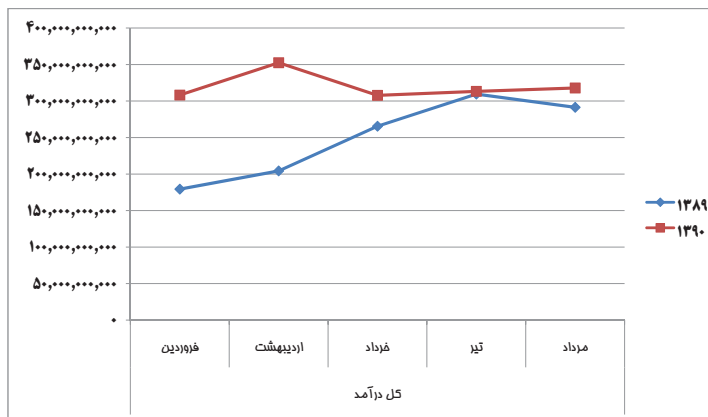
در واقع به طور کلی هدفمند کردن یارانه‌ها در سال ۹۰، ۹۲/۸ میلیارد تومان بر هزینه‌های شهرداری اصفهان تأثیر می‌گذارد. بنابراین قانون هدفمند کردن یارانه‌ها حدود ۲۲/۶ درصد باعث افزایش هزینه‌های شهرداری نسبت به مقدار مصوب سال ۸۹ می‌گردد. اما اثرات جانبی هم باید مورد توجه قرار گیرند، از جمله اثرات ناشی از انتظارات تورمی برای تملک شهرداری و همچنین حقوق و دستمزد کارکنان به سبب افزایش تورم در جامعه، بنابراین برای برآورد بودجه سال ۹۰ اگر هزینه‌های پرسنلی ۱۰ درصد و سایر هزینه‌های جاری (به غیر از حامل‌های انرژی) که امکان مدیریت بر آنها بیشتر است ۵ درصد افزایش یابد و برای سایر هزینه‌های عمرانی ۱۸ درصد تغییر در نظر گرفته شود، بودجه جاری (به غیر از حامل‌های انرژی و پرسنلی) ۱۴۳۸ میلیارد ریال و سایر هزینه‌های عمرانی ۱۱۵۰ میلیارد ریال می‌گردد. در واقع شهرداری اصفهان باید از منظر هزینه‌ها بودجه خود را در سال ۹۰ نسبت به سال ۸۹، ۳۶/۶ درصد افزایش دهد (معاونت پژوهش و برنامه ریزی شهرداری اصفهان، ۱۳۸۹).

مدیریت شهری

دوفصلنامه مدیریت شهری
Urban Management

ویژه‌نامه شماره بهار و تابستان ۱۳۹۰

۴۷

نمودار ۱. روند درآمدهای کل شهرداری اصفهان قبل و پس از هدفمند کردن یارانه‌ها؛ ماخذ: نگارندگان.

جدول ۲. بودجه، وصولی و درصد جذب بودجه فصلی قبل و بعد از اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌ها (ریال درصد)

بعد از هدفمندسازی				قبل از هدفمندسازی			
زمستان ۱۳۸۹				زمستان ۱۳۸۸			
ماه التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه‌ها	درصد جذب بودجه	وصولی	بودجه	درصد جذب بودجه	وصولی	بودجه	بودجه
۳۳۶۳۹۸۲۹۰۴۶	۱۶۸٪	۱۷۱۹۳۵۳۷۸۹۱۰	۱۰۲۵۰۰۰۰۰۰۰۰	٪۱۵۱	۱۴۷۲۸۲۶۶۹۸۶۴	۹۷۵۰۰۰۰۰۰۰۰۰	
بهار ۱۳۹۰				بهار ۱۳۸۹			
ماه التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه‌ها	درصد جذب بودجه	وصولی	بودجه	درصد جذب بودجه	وصولی	بودجه	بودجه
۳۱۹۲۱۸۴۳۰۱۵۱	٪۸۳	۴۶۲۸۵۷۰۷۰۵۸۹	۱۱۷۱۲۵۰۰۰۰۰۰۰	٪۶۳	۶۴۱۱۲۷۶۴۰۴۳۸	۱۰۲۵۰۰۰۰۰۰۰۰۰	
تابستان ۱۳۹۰				تابستان ۱۳۸۹			
ماه التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه‌ها	درصد جذب بودجه	وصولی	بودجه	درصد جذب بودجه	وصولی	بودجه	بودجه
۳۰۳۰۳۳۹۳۳۱	٪۸۱	۶۳۱۱۲۱۴۲۳۳۳۳	۷۸۰۸۲۳۳۳۳۳۳۳	٪۸۸	۶۰۰۸۱۳۰۸۴۰۱۲	۶۸۲۳۳۳۳۳۳۳۳۳	

جدول ۳. بودجه، وصولی و درصد جذب بودجه قبل و بعد از اجرای قانون هدفمندسازی (ریال درصد): مآخذ: مدیریت درآمد شهرداری اصفهان، ۱۳۹۰؛ محاسبات محقق.

بعد از هدفمندسازی				قبل از هدفمندسازی			
پنج ماه اول ۱۳۹۰				پنج ماه اول ۱۳۸۹			
ماه‌التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه‌ها	درصد جذب بودجه	وصولی	بودجه	درصد جذب بودجه	وصولی	بودجه	بودجه
۳۳۹۵۲۵۷۶۹۴۳۷۳	٪۸۳	۱۵۹۹۴۷۸۴۹۴۹۲۲	۱۹۵۳۰۸۲۳۳۳۳۳۳	٪۷۳	۱۳۹۹۴۶۱۲۲۴۴۵۰	۱۷۰۸۲۳۳۳۳۳۳۳۳	

در جدول شماره ۲ درآمدها به صورت فصلی و در جدول شماره ۳ مجموع درآمدها در پنج ماه اخیر آورده شده است. مشاهده می‌شود در همه حالت‌ها پس از

۲. به دلیل عدم جمع‌بندی آمار شهر یورماه تا زمان تهیه گزارش، تنها آمار دو ماه تیر و مرداد برای فصل تابستان آورده شده است.

جدول ۴: بودجه، وصولی و درصد جذب بودجه ماهیانه درآمدهای ساختمانی قبل و بعد از اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌ها (ریال درصد): ماخذ: مدیریت درآمد شهرداری اصفهان، ۱۳۹۰؛ محاسبات محقق.

		بعد از هدفمندسازی		قبل از هدفمندسازی	
		دی ماه ۱۳۸۹		دی ماه ۱۳۸۸	
مابه التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه‌ها	درصد جذب بودجه	وصولی	بودجه	درصد جذب بودجه	وصولی
۵۵۵۶۹۰۰۵۷۱۲	%۷۶	۱۷۵۹۱۴۷۸۶۱۲	۲۲۳۴۹۵۸۲۳۳۳۳	%۵۰	۱۱۹۳۴۵۷۸۰۵۰۰
		بهمن ماه ۱۳۸۹		بهمن ماه ۱۳۸۸	
مابه التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه‌ها	درصد جذب بودجه	وصولی	بودجه	درصد جذب بودجه	وصولی
۱۱۱۷۷۸۵۶۴۰۴	%۸۳	۱۹۱۶۴۰۲۳۳۱۸۷	۲۲۳۴۹۵۸۲۳۳۳۳	%۷۶	۱۸۱۴۶۲۱۲۶۷۸۳
		اسفند ماه ۱۳۸۹		اسفند ماه ۱۳۸۸	
مابه التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه‌ها	درصد جذب بودجه	وصولی	بودجه	درصد جذب بودجه	وصولی
۱۳۳۹۸۲۳۲۵۲۴۰	%۱۶۶	۲۸۵۵۵۲۵۲۶۹۸۷	۲۲۳۴۹۵۸۲۳۳۳۳	۱۰۵%	۲۵۱۵۷۱۲۸۲۶۳۷
		فروردین ماه ۱۳۹۰		فروردین ماه ۱۳۸۹	
مابه از هدفمندسازی یارانه‌ها	درصد جذب بودجه	وصولی	بودجه	درصد جذب بودجه	وصولی
۶۰۷۶۴۲۹۲۶۲۸	%۶۸	۱۶۱۱۰۶۲۳۳۷۵۳	۲۳۸۰۸۷۵۰۰۰۰۰	%۴۳	۱۰۰۳۴۲۲۴۱۲۵
		اردیبهشت ماه ۱۳۹۰		اردیبهشت ماه ۱۳۸۹	
مابه التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه‌ها	درصد جذب بودجه	وصولی	بودجه	درصد جذب بودجه	وصولی
۲۸۹۳۳۹۱۵۴۹۱	%۸۰	۱۸۶۴۳۵۴۱۵۵۳۰	۲۳۸۰۸۷۵۰۰۰۰۰	%۶۹	۱۶۰۷۰۰۵۰۰۰۳۹

در جداول شماره ۴ تا ۶ مجموع درآمدهای ساختمانی شهرداری اصفهان قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه‌ها، به صورت ماهیانه، فصلی و مجموع آورده شده است. در نمودار (۲) روند درآمدهای شهرداری از محل ساختمان بعد از هدفمندکردن نشان داده شده است. همان‌گونه که در جدول شماره ۴ ملاحظه می‌شود، پس از اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌ها، روند درآمدهای ساختمانی شهرداری رو به کاهش بوده است بطوریکه، درآمدهای ساختمانی شهرداری در تیر و مرداد ماه نسبت به ماههای مشابه در سال ۸۹ کمتر شده است و درآمدهای ساختمانی در مرداد ماه در حدود بیست میلیارد ریال نسبت به مردادماه ۸۹ (قبل از اجرای قانون

مدیریت شهری

دوفصلنامه مدیریت شهری
Urban Management
ویژه‌نامه شماره بهار و تابستان ۱۳۹۰

ادامه جدول ۴

مابه التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه ها		۱۳۹۰ خرداد ماه		۱۳۸۹ خرداد ماه	
مابه التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه ها	درصد جذب بودجه	وصولی	بودجه	وصولی	بودجه
۱۱۶۸۷۷۵۴۳۷۷	٪۶۷	۱۵۵۹۸۹۲۵۸۱۳۵	۲۲۸۰۸۷۵۰۰۰۰۰	٪۶۴	۱۴۸۳۰۱۵۰۳۳۶۸
تیر ماه ۱۳۹۰					
مابه التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه ها	درصد جذب بودجه	وصولی	بودجه	درصد جذب بودجه	وصولی
۱۶۴۵۸۷۳۵۴۱	٪۷۲	۱۷۱۲۳۳۷۵۵۷۶۰	۲۲۸۰۸۷۵۰۰۰۰۰	٪۷۴	۱۷۲۸۷۹۶۳۰۳۰۱
مرداد ماه ۱۳۹۰					
مابه التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه ها	درصد جذب بودجه	وصولی	بودجه	درصد جذب بودجه	وصولی
۱۹۲۹۵۶۰۱۵۰	٪۷۳	۱۷۲۶۸۲۳۶۰۷۰	۲۳۸۰۸۷۵۰۰۰۰۰	٪۸۳	۱۹۱۹۸۰۴۰۶۲۲۰
مهر ماه ۱۳۸۹					
مابه التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه ها	درصد جذب بودجه	وصولی	بودجه	درصد جذب بودجه	وصولی
۱۹۲۹۵۶۰۱۵۰	٪۷۳	۱۷۲۶۸۲۳۶۰۷۰	۲۳۸۰۸۷۵۰۰۰۰۰	٪۸۳	۱۹۱۹۸۰۴۰۶۲۲۰

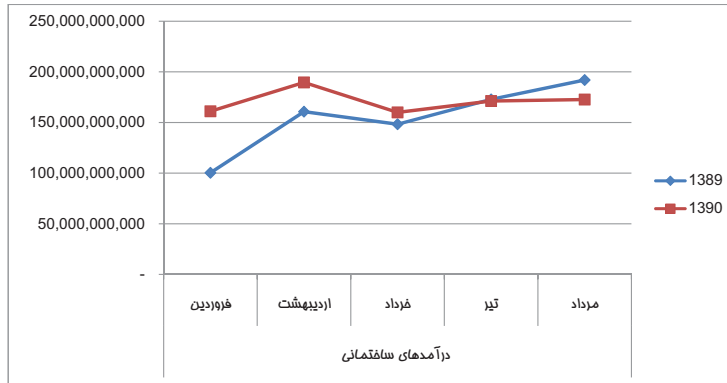
جدول ۵. بودجه، وصولی و درصد جذب بودجه فصلی درآمدهای ساختمانی بعد از اجرای قانون هدفمندسازی یارانه ها (ریال درصد) :

ماخذ: مدیریت درآمد شهرداری اصفهان، ۱۳۹۰: محاسبات محقق.

بعد از هدفمندسازی		قبل از هدفمندسازی	
زمستان ۱۳۸۹		زمستان ۱۳۸۸	
مابه التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه ها	درصد جذب بودجه	وصولی	بودجه
۲۰۱,۲۲۹,۸۵۶,۳۷۶	۱۰,۸٪	۷۵۴,۱۰۹,۰۵۶,۲۹۶	۶۹۷,۲۶۷,۵۰۰,۰۰۰
بهار ۱۳۹۰			
مابه التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه ها	درصد جذب بودجه	وصولی	بودجه
۱۰۱,۳۰۶,۹۶۲,۸۹۷	۷۲٪	۵۱۰,۲۳۱,۴۰۸,۴۲۹	۷۱۴,۲۶۲,۵۰۰,۰۰۰
دو ماه اول تابستان ۱۳۹۰			
مابه التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه ها	درصد جذب بودجه	وصولی	بودجه
۲۰,۹۴۱,۵۳۴,۹۱	۷۲٪	۳۳۳,۹۱۸,۵۰۱,۸۳۰	۴۷۶,۱۷۵,۰۰۰,۰۰۰
بهار ۱۳۸۹			
مابه التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه ها	درصد جذب بودجه	وصولی	بودجه
۲۰,۹۴۱,۵۳۴,۹۱	۷۲٪	۳۳۳,۹۱۸,۵۰۱,۸۳۰	۴۷۶,۱۷۵,۰۰۰,۰۰۰
دو ماه اول تابستان ۱۳۸۹			
مابه التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه ها	درصد جذب بودجه	وصولی	بودجه
۲۰,۹۴۱,۵۳۴,۹۱	۷۲٪	۳۳۳,۹۱۸,۵۰۱,۸۳۰	۴۷۶,۱۷۵,۰۰۰,۰۰۰

هدفمندسازی یارانه ها) کاهش یافته است. در صورتی که به روند درآمدهای ساختمانی در نمودار شماره ۲ توجه شود روند کاهشی درآمدهای ساختمانی از شروع هدفمندسازی یارانه قابل مشاهده است تا اینکه در تیر و مرداد ماه سال ۹۰ میزان کاهش درآمدهای ساختمانی به وضوح آشکار شده است. به همین ترتیب در جدول شماره ۵ نیز مشاهده می شود که درآمدهای ساختمانی در دو ماه اول تابستان ۹۰ نسبت به مدت مشابه قبل از اجرای قانون دچار کاهش و در سایر فصول پس از اجرای قانون با افزایش همراه بوده است.

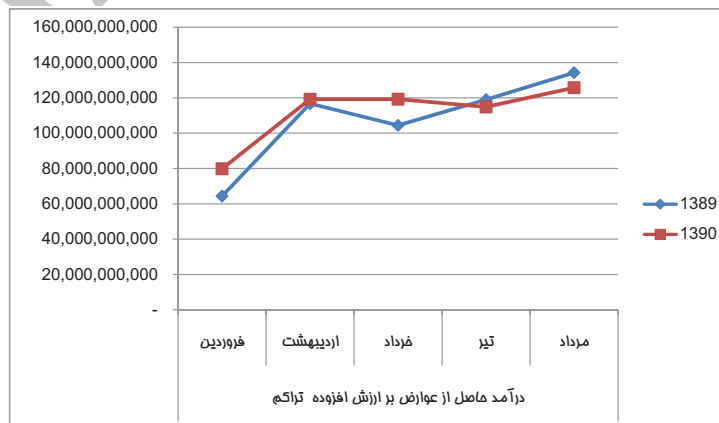
هدفمندسازی یارانه ها) کاهش یافته است. در صورتی که به روند درآمدهای ساختمانی در نمودار شماره ۲ توجه شود روند کاهشی درآمدهای ساختمانی از شروع هدفمندسازی یارانه قابل مشاهده است تا اینکه در تیر و مرداد ماه سال ۹۰ میزان کاهش درآمدهای ساختمانی به

نمودار ۲. روند درآمدهای شهرداری از محل ساختمان قبل و بعد از هدفمند کردن یارانه‌ها

مطابق با جدول شماره ۶، در مجموع نیز درآمدهای ساختمانی شهرداری اصفهان با افزایش روبه‌رو بوده است.

با توجه به اینکه در مطالعه انجام شده پیش‌بینی شده بود یکی از بخش‌های که بیشترین تاثیر را از هدفمندسازی یارانه‌ها می‌پذیرد، عوارض بر ارزش افزوده تراکم است؛ در جدول شماره ۷ تا ۸ عوارض بر ارزش افزوده تراکم شهرداری اصفهان قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه‌ها، به صورت فصلی و مجموع آورده شده است، در جدول مربوطه و نمودار شماره ۳ بخوبی قابل ملاحظه است که علیرغم اینکه مجموع درآمدهای فروش تراکم بعد از هدفمندسازی طی نسبت به ماه‌های مشابه افزایش را نشان می‌دهد ولی روند آن رو به کاهش است بطوریکه در تیر و مرداد ماه سال ۹۰ مبلغ فروش تراکم از ماه مشابه سال ۸۹ کمتر شده است، ملاحظه می‌شود همانند مجموع درآمدهای ساختمانی، عوارض بر ارزش افزوده تراکم نیز در تیر و مرداد ماه نسبت به مدت مشابه قبل از اجرای قانون با کاهش روبه‌رو شده است. همچنین مطابق با جدول شماره ۷ در فصول زمستان و بهار این عوارض با افزایش و در دو ماه ابتدایی تابستان با کاهش رو به‌رو شده است.

نمودار ۳. روند درآمدهای حاصل از ارزش افزوده تراکم

بعد از هدفمندسازی		قبل از هدفمندسازی	
مابه‌التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه‌ها	درصد جذب بودجه	وصولی	درصد جذب بودجه
۸۰,۳۳۵,۳۲۸,۲۰۶	۷۲٪	۸۵۳,۳۴۹,۹۱۰,۲۵۹	۶۷٪
		۱,۱۹۰,۳۳۷,۵۰۰,۰۰۰	
		۷۳۳,۲۰۴,۲۸۲,۰۵۳	
		۱,۱۶۲,۲۷۹,۱۶۶,۶۶۷	

جدول ۷. بودجه، وصولی و درصد جذب بودجه فصلی عوارض بر ارزش افزوده تراکم قبل و بعد از اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌ها (ریال درصد): ماکند: مدیریت درآمد شهرداری اصفهان، ۱۳۹۰؛ محاسبات محقق.

بعد از هدفمندسازی				قبل از هدفمندسازی			
زمستان ۱۳۸۹				زمستان ۱۳۸۸			
مابه التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه ها	درصد جذب بودجه	وصولی	بودجه	درصد جذب بودجه	وصولی	بودجه	
۱۷۳,۵۳۵,۵۳۳,۰۸۳	۱۱۲٪	۵۳۳,۱۶۲,۱۳۴,۵۱۴	۴۷۶,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۷۳٪	۳۶۱,۶۲۶,۶۱۱,۳۳۱	۴۹۲,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰	
بهار ۱۳۹۰				بهار ۱۳۸۹			
مابه التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه ها	درصد جذب بودجه	وصولی	بودجه	درصد جذب بودجه	وصولی	بودجه	
۳۳,۸۵۲,۶۳۴,۰۰۰	۶۵٪	۲۱۸,۳۳۸,۷۷۶,۶۱۹	۴۹۳,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۶۰٪	۷۸۵,۴۸۶,۱۳۳,۶۱۹	۴۷۶,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰	
تابستان ۱۳۹۰				تابستان ۱۳۸۹			
مابه التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه ها	درصد جذب بودجه	وصولی	بودجه	درصد جذب بودجه	وصولی	بودجه	
۳۳,۶۱۹,۷۹۰,۷۱۳	۷۳٪	۲۳۰,۶۰۸۴,۴۶۳,۲۵۳	۳۳۸,۶۶۶,۶۶۶,۶۶۷	۸۰٪	۲۵۳,۳۰۴,۲۵۳,۰۶۶	۳۱۷,۶۶۶,۶۶۶,۶۶۷	

جدول ۸. بودجه، وصولی و درصد جذب بودجه عوارض بر ارزش افزوده تراکم قبل و بعد از اجرای قانون هدفمندسازی (ریال درصد): ماکند: مدیریت درآمد شهرداری اصفهان، ۱۳۹۰؛ محاسبات محقق.

بعد از هدفمندسازی				قبل از هدفمندسازی			
پنج ماه اول ۱۳۹۰				پنج ماه اول ۱۳۸۹			
مابه التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه ها	درصد جذب بودجه	وصولی	بودجه	درصد جذب بودجه	وصولی	بودجه	
۲۰,۳۳۳,۸۵۳,۲۸۷	۶۸٪	۵۵۹,۰۱۳,۲۳۹,۹۷۳	۸۲۱,۶۶۶,۶۶۶,۶۶۷	۶۸٪	۵۳۸,۷۹۰,۳۸۵,۶۸۵	۷۹۴,۱۶۶,۶۶۶,۶۶۷	

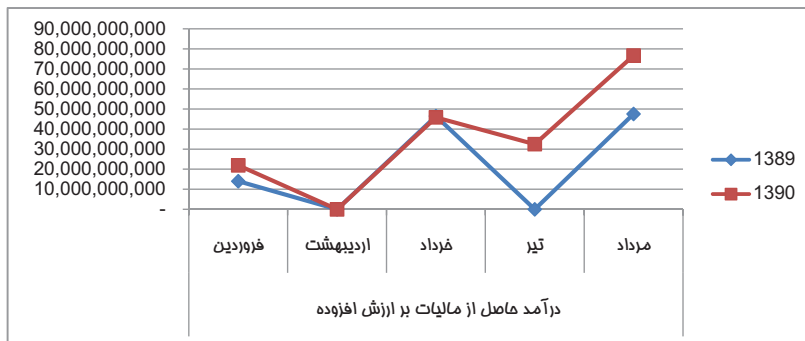
در مجموع عوارض بر ارزش افزوده تراکم در پنج ماه اول سال ۹۰ (پس از اجرای قانون) نسبت به مدت مشابه قبل از اجرای قانون با افزایش همراه بوده است. در مطالعات انجام شده برای بررسی تاثیر هدفمند سازی یارانه‌ها پیش بینی شده بود که درآمدهای شهرداری از محل مالیات بر ارزش افزوده با توجه به قوانین مربوطه و همچنین افزایش نرخ حامل‌های انرژی افزایش یابد به همین منظور در جداول شماره ۹ تا ۱۰ درآمد حاصل از قانون مالیات بر ارزش افزوده شهرداری اصفهان قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه‌ها، به صورت فصلی و مجموع

جدول ۹: بودجه، وصولی و درصد جذب بودجه فصلی درآمد حاصل از قانون مالیات بر ارزش افزوده قبل و بعد از اجرای هدفمندسازی یارانه‌ها (ریال درصد)؛ ماخذ: مدیریت درآمد شهرداری اصفهان، ۱۳۹۰؛ محاسبات محقق.

ماه التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه‌ها	بعد از هدفمندسازی		قبل از هدفمندسازی	
	زمنستان ۱۳۸۹	زمنستان ۱۳۸۸	زمنستان ۱۳۸۹	زمنستان ۱۳۸۸
ماه التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه‌ها	درصد جذب بودجه ۶۸٪	درصد جذب بودجه ۱۰۵٪	درصد جذب بودجه ۱۲۱٪	درصد جذب بودجه ۱۳۳٪
ماه التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه‌ها	۳۳۳,۷۸۳,۲۸۹,۰۹۳	۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۶۲,۳۲۶,۹۰۲,۳۰۰	۲۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰
ماه التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه‌ها	بهار ۱۳۹۰	بهار ۱۳۸۹	بهار ۱۳۸۹	بهار ۱۳۸۸
ماه التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه‌ها	درصد جذب بودجه ۱۳٪	درصد جذب بودجه ۱۰۰٪	درصد جذب بودجه ۱۲۱٪	درصد جذب بودجه ۱۳۳٪
ماه التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه‌ها	۱۳۹,۰۳۵,۰۷۹,۴۳۷	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۶۰,۵۵۱,۳۲۶,۰۰۷	۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰
ماه التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه‌ها	دو ماه اول تابستان ۱۳۹۰	دو ماه اول تابستان ۱۳۸۹	دو ماه اول تابستان ۱۳۸۹	دو ماه اول تابستان ۱۳۸۸
ماه التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه‌ها	درصد جذب بودجه ۱۶۴٪	درصد جذب بودجه ۱۴۳٪	درصد جذب بودجه ۱۴۳٪	درصد جذب بودجه ۱۴۳٪
ماه التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه‌ها	۱,۰۹۱,۶۶۶,۶۶۶,۶۶۷	۶۶۶,۶۶۶,۶۶۶,۶۶۷	۴۷,۵۷۷,۵۸۳,۰۷۳	۳۳,۳۳۳,۳۳۳,۳۳۳

جدول ۱۰: بودجه، وصولی و درصد جذب بودجه درآمد حاصل از قانون مالیات بر ارزش افزوده قبل و بعد از اجرای قانون هدفمندسازی (ریال درصد)؛ ماخذ: مدیریت درآمد شهرداری اصفهان، ۱۳۹۰؛ محاسبات محقق.

ماه التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه‌ها	بعد از هدفمندسازی		قبل از هدفمندسازی	
	پنج ماه اول ۱۳۹۰	پنج ماه اول ۱۳۸۹	پنج ماه اول ۱۳۸۹	پنج ماه اول ۱۳۸۸
ماه التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه‌ها	درصد جذب بودجه ۱۴۹٪	درصد جذب بودجه ۱۳۰٪	درصد جذب بودجه ۱۳۰٪	درصد جذب بودجه ۱۳۰٪
ماه التفاوت وصولی قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه‌ها	۳۳۸,۶۳۱,۵۰۱,۳۳۱	۱۶۶,۶۶۶,۶۶۶,۶۶۷	۱۰۸,۱۲۸,۰۰۹,۶۸۰	۸۳,۳۳۳,۳۳۳,۳۳۳

نمودار ۴. روند درآمدهای حاصل از مالیات بر ارزش افزوده

مواد فصول هزینه‌های اداری در بودجه جاری هستند هزینه‌های مستقیم خواهند بود. هزینه‌های غیرمستقیم، هزینه‌هایی هستند که به صورت غیرمستقیم، تحت تأثیر قانون هدفمندکردن بوده و در برنامه‌های عمرانی شهرداری مستتر بوده‌اند ولی از مواد موضوعی (حامل‌های انرژی) در بودجه شهرداری تأثیر می‌پذیرند. این هزینه‌ها بیشتر در برنامه‌های هزینه‌های عمرانی مستتر می‌شوند. در واقع به غیر از برنامه «برنامه‌ریزی توسعه شهری» و «دیون عمرانی» که تأثیر غیرمستقیم کمتری دارند بقیه برنامه‌های عمرانی مشمول هزینه‌های غیرمستقیم خواهند بود. زیرا برای انجام فعالیت‌های عمرانی و خدمات شهری از حامل‌های انرژی استفاده زیادی می‌شود.

بررسی تأثیرپذیری هزینه‌های مستقیم شهرداری اصفهان پس از اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌ها

در جدول شماره ۱۲ میزان تأثیر پذیری هزینه‌های مستقیم شهرداری اصفهان پس از هدفمندسازی محاسبه شده است؛ همانطوری که در مبانی نظری اشاره شده بود انتظار بر این است که هزینه‌های شهرداری از قانون هدفمندسازی بلافاصله و سرعت تأثیر بپذیرد ولی درآمدها با وقفه چند ماهه که این موضوع در جدول شماره ۱۲ کاملاً مشخص است که نرخ رشد هزینه‌های شهرداری اصفهان از طریق حامل‌های انرژی افزایش قابل ملاحظه‌ای داشته است و با توجه به اینکه مصرف در برخی موارد نیز کاهش یافته است ولی بعلا کتکش

آورده شده است. مطابق با جدول شماره ۹ درآمد حاصل از قانون مالیات بر ارزش افزوده، در همه فصول پس از اجرای قانون مذکور این عوارض با افزایش رو به رو بوده است.

در مجموع درآمد حاصل از قانون مالیات بر ارزش افزوده در پنج ماه اول سال ۹۰ در حدود ۱۴۰ میلیارد ریال نسبت به مدت مشابه آن قبل از اجرای قانون، افزایش داشته است که در مطالعه انجام شده برای طول سال ۹۰ مبلغ پیش بینی از محل مالیات بر ارزش افزوده ۴۱ میلیارد ۸۹۸ میلیون تومان می‌باشد که با توجه به انتظارات مطابقت دارد.

در جدول شماره ۱۱ تعداد پروانه‌های ساختمانی صادره توسط شهرداری اصفهان قبل و بعد از اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌ها آورده شده است. ملاحظه می‌شود علی‌رغم نوسانات تعداد پروانه‌ها در طی این دوره، روند کلی رشد تعداد پروانه‌ها یک روند نزولی است.

بررسی تأثیرپذیری هزینه‌های شهرداری اصفهان پس از اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌ها

همانطور که پیش از این اشاره شد هزینه‌های شهرداری به هزینه‌های مستقیم و غیر مستقیم تقسیم بندی گردید؛ منظور از هزینه‌های مستقیم، هزینه‌هایی هستند که مستقیماً تحت تأثیر قانون هدفمندکردن بوده و به صورت موضوعی در بودجه شهرداری (جاری و عمرانی) ثبت شده‌اند. بر این اساس کلیه حامل‌های انرژی که جزء

جدول ۱۱. مقایسه ماهیانه تعداد پروانه‌های صادره توسط شهرداری اصفهان قبل و بعد از اجرای قانون

	بعد از هدفمندسازی	قبل از هدفمندسازی
ماهه تفاوت تعداد پروانه‌ها قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه‌ها	دی ماه ۱۳۸۹ ۵۲۸	دی ماه ۱۳۸۸ ۳۶۶
ماهه تفاوت تعداد پروانه‌ها قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه‌ها	بهمن ماه ۱۳۸۹ ۴۴۹	بهمن ماه ۱۳۸۸ ۳۲۹
ماهه تفاوت تعداد پروانه‌ها قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه‌ها	اسفند ماه ۱۳۸۹ ۵۴۹	اسفند ماه ۱۳۸۸ ۵۷۱
ماهه تفاوت تعداد پروانه‌ها قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه‌ها	فروردین ماه ۱۳۹۰ ۳۷۸	فروردین ماه ۱۳۸۹ ۳۳۱
ماهه تفاوت تعداد پروانه‌ها قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه‌ها	اردیبهشت ماه ۱۳۹۰ ۵۵۷	اردیبهشت ماه ۱۳۸۹ ۵۸۵
ماهه تفاوت تعداد پروانه‌ها قبل و بعد از هدفمندسازی یارانه‌ها	خرداد ماه ۱۳۹۰ ۵۸۱	خرداد ماه ۱۳۸۹ ۴۹۳
	۸۸	

جدول ۱۲. اثرات هدفمند کردن یارانه‌ها بر هزینه‌های مستقیم شهرداری اصفهان:

ماخذ: مدیریت درآمد شهرداری اصفهان، ۱۳۹۰: محاسبات محقق.

ردیف	عنوان	سه ماهه ی اول	
		۱۳۸۹	۱۳۹۰
۱	متوسط قیمت هر لیتر بنزین (ریال)	۱۲۰۰	۴۱۷۰
۲	میزان مصرف بنزین (لیتر)	۵۰۵۸۰۸	۳۴۴۷۰۰
۳	کل هزینه های مصرف بنزین (ریال)	۶۰۶۹۶۹۰۸۰	۱۴۳۷۳۹۹۰۰۰
۴	متوسط قیمت هر کیلو وات برق (ریال)	۷۷۳	۱۳۰۰
۵	میزان مصرف برق (کیلو وات)	۳۹۹۴۳۷۰	۲۹۳۴۸۹۱
۶	کل هزینه های مصرف برق (ریال)	۳۰۸۷۶۴۷۷۲۶	۳۸۱۵۳۵۸۱۰۴
۷	قیمت هر متر مکعب آب (ریال)	۸۰۰	۲۸۳۰
۸	میزان مصرف آب (متر مکعب)	۱۳۶۰۴۶	۷۵۴۲۶
۹	کل هزینه های مصرف آب (ریال)	۱۰۸۸۳۶۵۸۶	۲۱۳۴۵۴۱۶۵
۱۰	متوسط قیمت هر متر مکعب گاز (ریال)	۱۳۰	۷۰۰
۱۱	میزان مصرف گاز (متر مکعب)	۴۱۴۱۸۳	۳۴۷۳۵۵

مدیریت شهری

دو فصلنامه مدیریت شهری
Urban Management

ویژه‌نامه شماره بهار و تابستان ۱۳۹۰

■ ۵۵ ■

تصادفی از ۳۲ نفر از مدیران و کارشناسان ارشد مرتبط با موضوع هدفمندکردن یارانه‌ها از قبیل مدیران حوزه درآمد و سایر حوزه‌های مرتبط با این موضوع پرسشنامه طراحی شده تکمیل گردید که نتایج آن در جدول شماره ۱۴ گزارش شده است.

تأثیرات بر درآمدهای شهرداری

همانطوری که اشاره شد درآمدهای شهرداری از هدفمند سازی یارانه‌ها هم تأثیرات مثبت پذیرفته است و هم تأثیرات منفی؛ مالیات بر ارزش افزوده بصورت مثبت و درآمدهای ساختمانی بخصوص درآمدهای حاصل از فروش تراکم بر ساختمان تأثیر منفی. در همین راستا از مدیران و کارشناسان شهرداری سئوالات مورد نیاز پرسش شده است که در جدول شماره ۱۴ سئوالهای شماره ۱۵ الی ۲۲ در همین رابطه است. همانطوری که ملاحظه می‌شود در تمامی سئوالات مربوطه نگرش مدیران مبنی بر تأثیر هدفمندکردن یارانه‌ها بر درآمدهای شهرداری است. در همین رابطه سئوالات ۲۲ الی ۲۵ در خصوص تلاش شهرداری برای متنوع سازی، ایجاد درآمدهای پایدار و جلب مشارکت بخش خصوصی بوده است که نتایج نشان دهنده تلاش شهرداری بیشتر از حد متوسط است.

تقاضا مربوط به حامل‌های انرژی میزان کاهش مصرف برابر با میزان افزایش در قیمت‌ها نبوده و در نتیجه مجموع هزینه مصرفی با افزایش قابل ملاحظه‌ای مواجه شده است.

بررسی تأثیرپذیری هزینه‌های غیر مستقیم شهرداری اصفهان پس از اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌ها

در جدول شماره ۱۳ اثرات هدفمندسازی یارانه‌ها بر هزینه‌های غیر مستقیم شهرداری نشان داده شده است هزینه‌های غیر مستقیم شهرداری را همانطور که قبلاً یاد آوری شد به هزینه‌های مربوط به حوزه خدمات شهری، حوزه عمران شهری، حوزه اتوبوسرانی دسته بندی شده است.

تحلیل و بررسی تأثیرات پس از هدفمند سازی یارانه‌ها بر درآمد و هزینه‌های شهرداری اصفهان از دیدگاه مدیران و کارشناسان ارشد

همانطوری که در روش تحقیق اشاره شد به منظور بررسی دقیقتر تأثیرات پس از هدفمند سازی یارانه‌ها بر هزینه و درآمد شهرداری اصفهان اقدام به نگرش سنجی از دیدگاه مدیران شده است. در این روش بصورت غیر

جدول ۱۳. اثرات هدفمند کردن یارانه‌ها بر هزینه‌های مستقیم شهرداری اصفهان؛

ماخذ: مدیریت درآمد شهرداری اصفهان، ۱۳۹۰؛ محاسبات محقق.

فرم شماره ۳. اثرات غیر مستقیم هدفمند کردن یارانه‌ها بر اقلام شاخص هزینه‌های شهرداری اصفهان				
ردیف	حوزه مربوطه	عنوان	به صورت پیمانی	
			سه ماهه اول ۱۳۹۰	سه ماهه اول ۱۳۸۹
۱۱	خدمات شهری	کل هزینه‌های نگهداری فضای سبز (هزار ریال)	۴۶۳۱۹۳۱۷۵۰۶۰	۴۴۳۴۷۲۶۶۰۲۰۷
۲۲		مقدار فضای سبز موجود (متر مربع)	۴۲۹۶۷۸۲۷	۴۲۰۰۷۴۵۱
۳۳		متوسط قیمت جمع آوری و حمل هر کیلو زباله (ریال)	۳۲	۲۷۶
۴۴		میزان زباله جمع آوری شده (تن)	۶۲۹۸۳۹۱۵	۸۷۰۳۹۵۰۶
۵۵		متوسط قیمت بازیافت و دفن هر کیلو زباله (ریال)	۳۳۲	۳۰۰
۶۶		میزان زباله بازیافت یا دفن شده (تن)	۱۲۷۱۱۶۳۵	۸۵۴۴۴۲۶
۷۷	عمران شهری	قیمت هر متر مکعب بتن معمولی با عیار ۳۵۰ (ریال)	۴۲۸۰۰۰	۳۶۰۰۰۰
۸۸		میزان مصرف بتن معمولی با عیار ۳۵۰ (متر مکعب)	۶۲۰۰	۱۸۷۵۰
۹۹		قیمت هر متر مکعب بتن ضد سولفات با عیار ۳۵۰ (ریال)	۴۶۰۰۰۰	۳۸۲۰۰۰
۱۱۰		میزان مصرف بتن ضد سولفات با عیار ۳۵۰ (متر مکعب)	۷۹۰	۸۲۵۰
۱۱۱		متوسط قیمت هر متر مربع پیاده رو سازی (هزار ریال)	۱۸۷۰۰۰	۱۷۱۰۰۰
۱۱۲		میزان پیاده رو ساخته شده (مترمربع)		
۱۱۳		متوسط قیمت هر متر مربع کانال سازی (هزار ریال)	۱۲۰۰	۱۰۰۰
۱۱۴		میزان کانال ساخته شده (مترمربع)		
۱۱۵		متوسط قیمت هر متر مربع خیابان سازی (هزار ریال)	۲۴۰	۲۰۰
۱۱۶		میزان خیابان ساخته شده (مترمربع)		
۱۱۷		متوسط قیمت هر متر مربع پارک سازی (هزار ریال)	۳۰۰	۲۴۳
۱۱۸		میزان پارک ساخته شده (مترمربع)		۲۵۰۰۰
۱۱۹	متوسط قیمت هر متر مربع پارکینگ سازی (هزار ریال)	۲۵۰۰	۲۵۰۰	
۱۲۰	میزان پارکینگ ساخته شده (مترمربع)			
۱۲۱	متوسط قیمت هر متر مربع احداث پل و تقاطع غیر همسطح (هزار ریال)	۶۵۰۰	۶۰۰۰	
۱۲۲	میزان پل و تقاطع غیر همسطح ساخته شده (مترمربع)			
۱۲۳	متوسط قیمت احداث هر پل عابر پیاده مکانیزه (هزار ریال)			
۱۲۴	تعداد پل عابر پیاده مکانیزه ساخته شده			
۱۲۵	متوسط قیمت احداث هر پل عابر پیاده عادی (هزار ریال)	۱۳۰۰۰۰۰	۱۱۰۰۰۰۰	
۱۲۶	تعداد پل عابر پیاده عادی ساخته شده			
۱۲۷	متوسط قیمت هر تن آسفالت (هزار ریال)	۴۳۶۸	۲۶۰	
۱۲۸	میزان آسفالت مورد نیاز (احداث و ترمیم) (تن)	۴۷۰۰۰	۳۹۲۰۰	
۱۲۹	قیمت متوسط هر سفر درون شهری با اتوبوس (ریال)	۳۸۳۰		
۱۳۰	تعداد سفر با اتوبوس (روزانه)	۱۰۰۰۰۰۰	۸۵۰۰۰۰۰	

مدیریت شهری

دو فصلنامه مدیریت شهری
Urban Management
ویژه‌نامه شماره بهار و تابستان ۱۳۹۰

۵۶

تأثیرات بر هزینه‌های شهرداری

هستند که هزینه‌های شهرداری بیشتر بصورت غیرمستقیم تحت تأثیر قرار گرفته است؛ یعنی ۶۵ درصد معتقدند هزینه‌های شهرداری بصورت غیرمستقیم تا حد زیاد و خیلی زیاد تأثیر گرفته است و ۵۳ درصد به تأثیر پذیری مستقیم هزینه‌های شهرداری تا حد زیاد و خیلی زیاد هستند. با توجه به اینکه یکی از اهداف طرح تحول اقتصادی و در راس آن هدفمندسازی یارانه‌ها از طریق حامل‌های انرژی مساله صرفه جویی در میزان مصرف و بهینه سازی مصرف حامل‌های انرژی بوده

تأثیرات بر هزینه‌های شهرداری

چگونگی تأثیر پذیری هزینه‌های شهرداری به دو گونه مستقیم و غیرمستقیم تقسیم بندی شده بود که در همین رابطه پرسش‌های پرسشنامه تنظیم گردیده است؛ سئوالات ۱ تا ۱۴ بررسی کننده دیدگاه مدیران شهرداری در این زمینه است. ۸۰ درصد از مدیران و کارشناسان بر این باور هستند که هزینه‌های شهرداری از محل هدفمند کردن یارانه‌ها تا حد زیاد و خیلی زیادی تأثیر گرفته است البته باید متذکر شد که مدیران و کارشناسان معتقد

جدول ۱۴. نگرش مدیران و کارشناسان شهرداری در خصوص تاثیرات پس از هدفمند سازی یارانه ها؛ ماخذ: مدیریت درآمد شهرداری اصفهان، ۱۳۹۰؛ محاسبات محقق.

ردیف	پرسش	شدت اثر						
		خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم		
۱	تا چه میزان هدفمند کردن یارانه ها بر هزینه های شهرداری اثر داشته است؟	۳/۸	۵	۱۹	۱	۵	۰	فراوانی درصد
۲	تا چه میزان هدفمند کردن یارانه ها بصورت مستقیم بر هزینه های شهرداری اثر داشته است؟	۳/۴۳۳	۱	۱۵	۱۰	۴	۰	فراوانی درصد
۳	تا چه میزان هدفمند کردن یارانه ها بصورت غیرمستقیم بر هزینه های شهرداری اثر داشته است؟	۳/۷۹۳	۷	۱۲	۷	۳	۰	فراوانی درصد
۴	بنظر شما تا چه میزان هدفمند کردن یارانه ها موجب کاهش مصرف انرژی در شهرداری گردیده است؟	۲/۶۶۷	۱	۲	۱۵	۱۰	۲	فراوانی درصد
۵	بنظر شما تا چه میزان هدفمند کردن یارانه ها موجب کاهش مصرف انرژی بنزین در شهرداری گردیده است؟	۲/۳۳۳	۱	۲	۹	۱۲	۶	فراوانی درصد
۶	بنظر شما تا چه میزان هدفمند کردن یارانه ها موجب کاهش مصرف انرژی برق در شهرداری گردیده است؟	۲/۵۶۷	۱	۴	۹	۱۳	۳	فراوانی درصد
۷	بنظر شما تا چه میزان هدفمند کردن یارانه ها موجب کاهش مصرف انرژی گاز در شهرداری گردیده است؟	۲/۲۴۱	۰	۱	۹	۱۵	۴	فراوانی درصد
۸	بنظر شما تا چه میزان هدفمند کردن یارانه ها موجب کاهش مصرف انرژی گازوئیل در شهرداری گردیده است؟	۱/۲	۰	۰	۹	۱۵	۶	فراوانی درصد
۹	بنظر شما تا چه میزان هدفمند کردن یارانه ها موجب کاهش مصرف انرژی آب در شهرداری گردیده است؟	۱/۹۶۷	۰	۰	۶	۱۷	۷	فراوانی درصد
۱۰	بنظر شما تا چه میزان هدفمند کردن یارانه ها موجب افزایش کارایی منابع نسبت به قبل از هدفمند کردن در شهرداری گردیده است؟	۲/۳	۰	۲	۸	۱۷	۳	فراوانی درصد
۱۱	بنظر شما تا چه میزان هدفمند کردن یارانه ها موجب بهبود مدیریت هزینه نسبت به قبل از هدفمند کردن در شهرداری گردیده است؟	۲/۵	۰	۲	۱۴	۱۱	۳	فراوانی درصد
۱۲	بنظر شما تا چه میزان هدفمند کردن یارانه ها موجب افزایش هزینه های خدمات شهری نسبت به قبل از هدفمند کردن در شهرداری گردیده است؟	۳/۸۶	۶	۱۶	۶	۲	۰	فراوانی درصد
۱۳	بنظر شما تا چه میزان هدفمند کردن یارانه ها موجب افزایش هزینه های عمران شهری نسبت به قبل از هدفمند کردن در شهرداری گردیده است؟	۴/۰۳۴	۸	۱۵	۵	۱	۰	فراوانی درصد

مدیریت شهری

دو فصلنامه مدیریت شهری
Urban Management

ویژه نامه شماره بهار و تابستان ۱۳۹۰

ادامه جدول ۱۴

۴/۱	۹	۱۷	۲	۲	۰	فراوانی	۱۴	بنظر شما تا چه میزان هدفمند کردن یارانه ها موجب افزایش هزینه های اتوبوسرانی نسبت به قبل از هدفمند کردن در شهرداری گردیده است؟
	۳۰	۵۶/۶۷	۶/۶۶۷	۷/۶۶	۰	درصد		
۳	۵	۴	۸	۱۰	۲	فراوانی	۱۵	تا چه میزان هدفمند کردن یارانه ها بر درآمدهای شهرداری اثر داشته است؟
	۱۷/۲۴	۱۳/۷۹	۲۷/۵۹	۳۴/۴۸	۶/۸۹۷	درصد		
۳	۳	۶	۱۰	۸	۲	فراوانی	۱۶	تا چه میزان هدفمند کردن یارانه ها بصورت غیر مستقیم بر درآمدهای شهرداری اثر داشته است؟
	۱۰/۳۴	۲۰/۶۹	۳۴/۴۸	۲۷/۵۹	۶/۸۹۷	درصد		
۳	۵	۵	۷	۱۱	۲	فراوانی	۱۷	تا چه میزان هدفمند کردن یارانه ها بصورت مستقیم بر درآمدهای شهرداری اثر داشته است؟
	۱۶/۶۷	۱۶/۶۷	۲۳/۳۳	۳۶/۶۷	۶/۶۶۷	درصد		
۳/۲۰۷	۲	۱۰	۱۲	۲	۳	فراوانی	۱۸	بنظر شما تا چه میزان هدفمند کردن یارانه ها موجب کاهش درآمدهای شهرداری از محل عوارض بر ساختمان و اراضی نسبت به قبل از هدفمند کردن در شهرداری گردیده است؟
	۶/۸۹۷	۳۴/۴۸	۴۱/۳۸	۶/۸۹۷	۱۰/۳۴	درصد		
۲/۹۲۹	۱	۷	۱۲	۵	۳	فراوانی	۱۹	بنظر شما تا چه میزان هدفمند کردن یارانه ها موجب کاهش درآمدهای شهرداری از محل عوارض بر پروانه های کسب و فروش و تفریحات نسبت به قبل از هدفمند کردن در شهرداری گردیده است؟
	۳/۵۷۱	۲۵	۴۲/۸۶	۱۷/۸۶	۱۰/۷۱	درصد		
۳/۲۱۴	۳	۷	۱۲	۵	۱	فراوانی	۲۰	بنظر شما تا چه میزان هدفمند کردن یارانه ها موجب افزایش درآمدهای شهرداری از محل عوارض توام با مالیات از طریق مالیات بر ارزش افزوده نسبت به قبل از هدفمند کردن در شهرداری گردیده است؟
	۱۰/۷۱	۲۵	۴۲/۸۶	۱۷/۸۶	۳/۵۷۱	درصد		
۳/۱۴۳	۲	۸	۱۲	۴	۲	فراوانی	۲۱	بنظر شما تا چه میزان هدفمند کردن یارانه ها موجب افزایش درآمدهای شهرداری از محل عوارض توام با مالیات مانند عوارض بسته شده بر مواد نفتی، گاز و آب نسبت به قبل از هدفمند کردن در شهرداری گردیده است؟
	۷/۱۴۳	۲۸/۵۷	۴۲/۸۶	۱۴/۲۹	۷/۱۴۳	درصد		
۲/۴۸۳	۱	۵	۶	۱۲	۵	فراوانی	۲۲	بنظر شما تا چه میزان هدفمند کردن یارانه ها موجب کاهش درآمدهای شهرداری از محل درآمد تاسیسات شهرداری و جرائم تخلفات نسبت به قبل از هدفمند کردن گردیده است؟
	۳/۴۴۸	۱۷/۲۴	۲۰/۶۹	۴۱/۳۸	۱۷/۲۴	درصد		
۳/۱۳۸	۴	۸	۷	۸	۲	فراوانی	۲۳	بنظر شما تا چه میزان هدفمند کردن یارانه ها موجب تلاش برای تحقق درآمدهای پایدار نسبت به قبل از هدفمند کردن در شهرداری گردیده است؟
	۱۳/۷۹	۲۷/۵۹	۲۴/۱۴	۲۷/۵۹	۶/۸۹۷	درصد		
۳/۲۷۶	۶	۶	۸	۸	۱	فراوانی	۲۴	بنظر شما تا چه میزان هدفمند کردن یارانه ها موجب تلاش برای متنوع کردن درآمدهای شهرداری نسبت به قبل از هدفمند کردن گردیده است؟
	۲۰/۶۹	۲۰/۶۹	۲۷/۵۹	۲۷/۵۹	۳/۴۴	درصد		
۲/۸۹۳	۲	۵	۱۱	۸	۲	فراوانی	۲۵	بنظر شما تا چه میزان هدفمند کردن یارانه ها موجب جلب مشارکت بخش خصوصی نسبت به قبل از هدفمند کردن در شهرداری گردیده است؟
	۷/۱۴۳	۱۷/۸۶	۳۹/۲۹	۲۸/۵۷	۷/۱۴۳	درصد		

مدیریت شهری

دو فصلنامه مدیریت شهری
Urban Management

ویژه نامه شماره بهار و تابستان ۱۳۹۰

۵۸

است، در پرسشنامه سئوالاتی در این رابطه تنظیم شده است، سئوالات ۴ الی ۸ پرسشگر این مطلب است، بر اساس نتایج جدول مذکور ۸۵ درصد مدیران و کارشناسان معتقد هستند تا حد کم و خیلی کم و متوسط هدفمندی سازی یارانه‌ها موجب کاهش مصرف حامل‌های انرژی گردیده است و در خصوص مصرف آب و گاز و ۱۰۰ درصد معتقد هستند که هدفمندی سازی یارانه‌ها تا حد کم و خیلی کم و متوسط اثر کاهشی بر روی مصرف داشته است. در رابطه با تاثیر هدفمندی سازی یارانه‌ها بر روی سیاست‌های مدیریت هزینه شهرداری نسبت به قبل از هدفمندی سازی نیز سئوالات ۱۰ و ۱۱ نتایج حاصل را نشان می‌دهند. بر اساس نتایج جدول شماره ۱۴ بیش از ۹۳ درصد مدیران و کارشناسان معتقد هستند که هدفمندی سازی یارانه‌ها تا حد خیلی کم، کم و متوسط بر روی افزایش کارایی منابع شهرداری اثر داشته است و همچنین بر روی بهبود مدیریت هزینه بیش از ۹۳ درصد معتقد هستند هدفمندی سازی یارانه‌ها تاثیر خیلی کم، کم و متوسط نسبت به قبل از هدفمندی سازی داشته است.

نتیجه گیری و جمع بندی

در ادامه به مواردی چند در راستای پیشنهادات اشاره می‌شود.

- هدفمندی سازی یارانه‌ها درآمدها و هزینه‌های شهرداری را بصورت مستقیم و غیر مستقیم تحت تاثیر خود قرار داده است.
- نتایج واقعی بدست آمده از تاثیر پس از هدفمندی سازی یارانه‌ها بر هزینه و درآمدهای شهرداری تا حد زیادی منطبق بر پیش بینی‌های صورت گرفته قبل از هدفمندی سازی یارانه بوده است.
- درآمدهای شهرداری از محل عوارض ساختمان، با وقفه از هدفمندی سازی تاثیر گرفته‌اند بطوریکه از تیر ماه سال ۹۰ درآمدهای شهرداری از این محل نسبت به ماههای مشابه سال ۸۹ کمتر شده است.
- درآمدهای ناشی از مالیات بر ارزش افزوده برای شهرداری اصفهان مطابق با پیش بینی افزایش یافته است و معادل ۱۴ میلیارد تومان در ۵ ماه سال ۹۰ گردیده است.

- مجموع درآمدهای شهرداری در ۵ ماه سال ۹۰ بیش از مجموع درآمدهای شهرداری اصفهان در ماه‌های مشابه سال ۸۹ می‌باشد اما روند درآمدهای شهرداری در سال ۹۰ رو به کاهش است و به احتمال زیاد این روند ادامه خواهد داشت.

- هزینه‌های مستقیم و غیر مستقیم شهرداری پس از هدفمندی سازی یارانه‌ها منطبق بر پیش بینی افزایش یافته است.

- با توجه به کاهش کمتر از یک مصرف حامل‌های انرژی در شهرداری اصفهان، افزایش قیمت حامل‌های انرژی نتوانسته است بر میزان مصرف حامل‌های انرژی اثر قابل ملاحظه‌ای بر جا بگذارد و در مجموع هزینه‌های مستقیم شهرداری از محل هدفمندی سازی یارانه بصورت قابل ملاحظه‌ای افزایش یافته است.

- نگرش مدیران و کارشناسان شهرداری اصفهان بر چگونگی و میزان تاثیر پذیری درآمدها و هزینه‌های شهرداری منطبق بر واقعیت‌های محاسبه شده است.

- هر چند قضاوت در این خصوص زود می‌باشد ولی تا ۵ ماه اول سال ۹۰ هدفمندی سازی یارانه‌ها نتوانسته است پس از اجرا در شهرداری اصفهان موجب بهبود کارایی در مصرف حامل‌های انرژی و هزینه‌های شهرداری شود.

- با توجه به افزایش تورم و موضوع قیمت‌های نسبی این احتمال زیاد خواهد بود که کاهش چند درصدی صورت گرفته در مصرف حامل‌های انرژی در شهرداری اصفهان در پایان سال بی اثر گردیده و میزان مصرف معادل میزان قبل از هدفمندی سازی یارانه شود.

پیشنهادات اجرایی نیز عبارتند از:

- با توجه به کاهش درآمدهای ساختمانی پس از هدفمندی سازی یارانه‌ها توصیه می‌شود شهرداری‌های کلان شهرها در پی جایگزین نمودن منابع درآمدی پایدار مانند عوارض نوسازی باشند.
- با توجه به اینکه هدفمندی سازی تاثیر قابل توجه و ملاحظه‌ای بر روی مصرف حامل‌های انرژی در شهرداری نداشته است، لازم است بسته سیاستی مناسب به منظور صرفه جویی در مصرف انرژی در شهرداری‌ها تهیه گردیده و در این رابطه اتاق فکر و یا ستادهای مزبوطه

تشکیل گردد.

- با توجه افزایش هزینه های شهرداری بصورت مستقیم پس از هدفمندسازی یارانه ها موضوع بسیار مهم مدیریت هزینه در دستور کار مدیران شهرداری قرار گرفته و بجای رویکرد صرفا افزایش درآمد، رویکرد مدیریت هزینه نیز در دستور کار مدیران شهرداری قرار گیرد.

- استفاده از روش های غیر هزینه ای مانند فرهنگ سازی برای صرفه جویی در مصرف انرژی در مدیریت شهرداری ها بسیار لازم و ضروری است چرا که دستگاه های دولتی و عمومی به لحاظ ساختار بودجه به صورت مناسب به افزایش هزینه ها واکنش نشان نمی دهند.

- جلب مشارکت بخش خصوصی، واگذاری بخش های از فعالیت های قابل واگذاری به بخش خصوصی و تهیه لوازم لازم برای امکان واگذاری فعالیت های بیشتر به بخش خصوصی به کلان شهرها توصیه اکید می شود.

- با توجه به تاثیر قیمت های نسبی بر روی عدم کارایی هدفمندسازی یارانه توصیه می شود شهرداری از افزایش عوارض خدمات تا حد ممکن پرهیز نموده و افزایش درآمدهای شهرداری را از طریق مالیات بر ارزش افزوده و عوارض مناسبی مانند نوسازی بیشتر دنبال نماید.

- با توجه به افزایش هزینه های مستقیم شهرداری بخصوص حامل های انرژی بازنگری در سیستم های مصرف و بهبود شبکه های مصرف انرژی مورد توجه جدی قرار گیرد.

منابع و مآخذ

اکبری، ن. و همکاران (۱۳۸۹) بررسی قانون هدفمند سازی یارانه ها بر هزینه و درآمد کلان شهر اصفهان، طرح تحقیقاتی، معاونت تحقیقات، پژوهش و فناوری دانشگاه اصفهان.

اکبری، ن. و همکاران (۱۳۸۹) تحلیل و چگونگی تاثیر هدفمند کردن یارانه ها بر درآمد کلان شهرها (مطالعه موردی شهر اصفهان)، مجموعه مقالات سومین همایش مالیات شهرداری ها، دانشگاه صنعتی شریف، شهرداری تهران، تهران.

اکبری، ن. و موذن جمشیدی، ه. (۱۳۹۰) چگونگی تاثیر

هدفمند سازی یارانه ها بر هزینه کلان شهرها، سومین کنفرانس مدیریت و برنامه ریزی شهری، شهرداری مشهد، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد.

پرمه، زوار (۱۳۸۶) بررسی اثر سیاست نقدی کردن یارانه ها بر سطح قیمت ها در ایران، مجموعه مقالات همایش اقتصاد ایران، دانشگاه امام صادق.

پژوهشکده مطالعات اقتصادی و صنعتی شریف (۱۳۸۹) ارزیابی پیامدهای اصلاح نظام یارانه ای انرژی، اتاق بازرگانی و صنایع و معادن تهران.

توتونچی ملکی، س. و موسوی نیک، ه. (۱۳۸۸) اعتبارات یارانه ای و آثار تورمی آن، مرکز پژوهش های مجلس، دفتر مطالعات اقتصادی، شماره مسلسل ۱۰۱۳۴، ص ۱۸، بهمن ماه.

مرکز پژوهش های مجلس (۱۳۸۷) آثار افزایش قیمت برخی از محصولات انرژی زا (بنزین و گازوئیل) بر سطح عمومی تورم پایه، دفتر مطالعات اقتصادی، کد موضوعی ۲۲۰، شماره مسلسل ۹۱۵۱، شهریور ۱۳۸۷.

مرکز پژوهش های مجلس (۱۳۸۷) آثار مستقیم حذف یارانه های آب بر بخش های شرب، صنعت و کشاورزی، دفتر مطالعات زیربنایی، کد موضوعی ۲۵۰، شماره مسلسل ۶۰۹۴، بهمن ماه ۱۳۸۷.

مرکز پژوهش های مجلس (۱۳۸۸) تاثیر مستقیم افزایش قیمت حامل های انرژی بر هزینه تولید محصولات صنعتی و حمل و نقل، دفتر مطالعات انرژی، صنعت و معدن، کد موضوعی ۳۱۰، شماره مسلسل ۱۰۱۱۲، بهمن ماه ۱۳۸۸.

نماگرهای بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران طی سال های ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۸.

یآوری، ع. و نصیری اقدام، ع. (۱۳۸۹) آثار هدفمند سازی یارانه ها بر نظام مالیات شهرداری ها: مطالعه موردی شهرداری تهران، مجموعه مقالات سومین همایش مالیات شهرداری ها، دانشگاه صنعتی شریف، شهرداری تهران، تهران.

معاونت پژوهش و برنامه ریزی شهرداری اصفهان (۱۳۸۹) طرح تحقیقاتی بررسی تأثیر قانون هدفمند کردن یارانه ها بر درآمد و هزینه شهر اصفهان، شهرداری اصفهان.